

COVID-19 ПАНДЕМИЯСИ ШАРОИТИДА МИГРАНТЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВА УЛАРГА КЎМАКЛАШИШ

Бугун барчамиз инсоният тарихида кузатилмаган даражадаги одамлар мобиллиги, яъни одамлар миграцияси замонида яшамоқдамиз. Миграция жаҳондаги деярли барча минтақа ва мамлакатларини қамраб олган. Ички ва ташқи мигрантларни қўшиб ҳисоблаганда, ҳозирда ҳар еттинчи шахс мигрант ҳисобланади. Трансчегаравий мигрантларнинг умумий сони 2019 йилда **272 миллион** кишини ташкил этган бўлса, ушбу рақамлар ўсиш тенденциясини кўрсатмоқда.

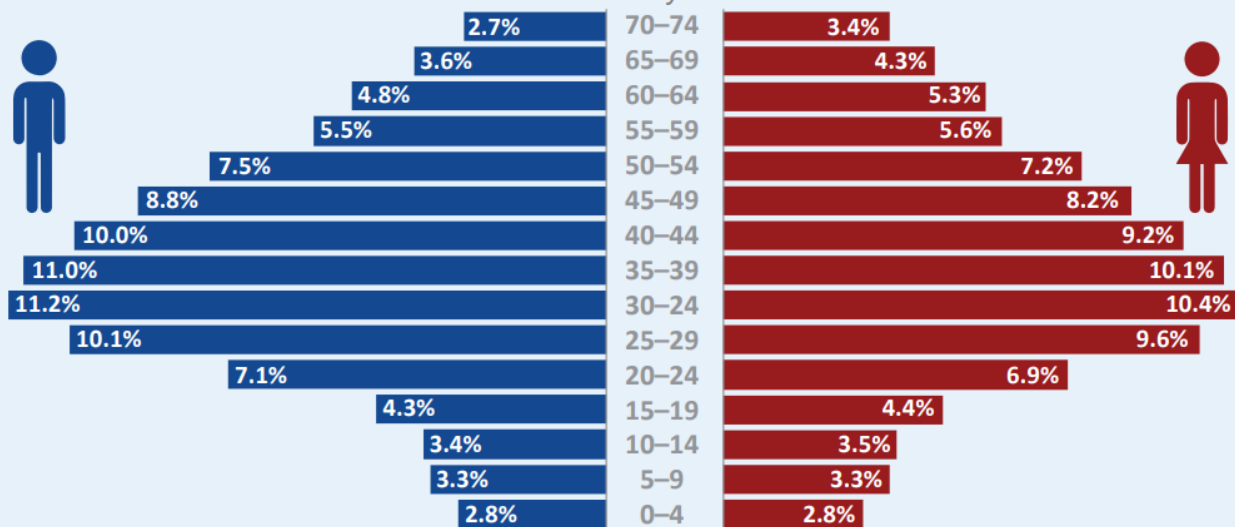
Таққослаш учун – аср бошида (2000 й.) трансчегаравий мигрантлар 173,5 миллион кишини ташкил этган, 2005 йилда – 191,6 миллион, 2010 йилда – 220,7 миллион, 2015 йилда – 248,8 миллион.

Йиллар	Мигрантлар сони	Дунё аҳолисига нисбатан % да
1970	84,460,125	2.3%
1975	90,368,010	2.2%
1980	101,983,149	2.3%
1985	113,206,691	2.3%
1990	153,011,473	2.9%
1995	161,316,895	2.8%
2000	173,588,441	2.8%
2005	191,615,574	2.9%
2010	220,781,909	3.2%
2015	248,861,296	3.4%
2019	271,642,105	3.5%

Аксарият мигрантлар ишлаш, ўқиш ёки бошқа янги ва кенгроқ имкониятларни излаб йўлга чиқишади. Улар дуч келаётган асосий муамоллар: бораётган мамлакатда сўзлашиладиган тилни яхши билмаслик, керакли касб-ҳунарга эга эмаслиги, бегона ижтимоий-маданий ва, ҳаттоки, иқлимий ўзгаришларга мослашишдаги қийинчиликлар.

Халқаро миқёсда мигрантларнинг 52% эркаклар, 48% аёллардир

Ёши бўйича

Мигрантларнинг 74% 20-64 ёш оралиғида (меҳнат қобилиятига эга)

Манба: UN DESA, 2019а

Пул ўтказмаларини қабул қилувчи мамлакатлар ўнталиги							
2005		2010		2015		2018	
Хитой	23.63	Ҳиндистон	53.48	Ҳиндистон	68.91	Ҳиндистон	78.61
Мексика	22.74	Хитой	52.46	Хитой	63.94	Хитой	67.41
Ҳиндистон	22.13	Мексика	22.08	Филиппин	29.80	Мексика	35.66
Нигерия	14.64	Филиппин	21.56	Мексика	26.23	Филиппин	33.83
Франция	14.21	Франция	19.90	Франция	24.06	Миср	28.92
Филиппин	13.73	Нигерия	19.75	Нигерия	21.16	Франция	26.43
Бельгия	6.89	Германия	12.79	Покистон	19.31	Нигерия	24.31
Германия	6.87	Миср	12.45	Миср	18.33	Покистон	21.01
Испания	6.66	Бангладеш	10.85	Германия	15.81	Германия	17.36
Польша	6.47	Бельгия	10.35	Бангладеш	15.30	Вьетнам	15.93

Манба: World Bank Reports, 2005-2018

Мигрантларнинг пул ўтказмалари 2019 йилда **554 миллиард** АҚШ долларидан ортиқ бўлди.

Тобора тараққий этиб бораётган ахборот-коммуникация технологиялари, транспорт турларининг кенгайгани ва улар нарҳининг ҳамёнбоп бўлиб бораётгани, жаҳон иқтисодиётининг тобора глобаллашиши халқаро миграция кўламининг ҳам шунга мос тарзда ортиб боришига асосий сабаблардан бири бўлмоқда.

Шубҳасиз, ҳар қандай инсон ўзи яшаб турган муҳитдан бошқа бир муҳитга тушиб қолса, унда ҳам жисмоний, ҳам руҳий зўриқиш ҳосил бўлади. Масалан, мутахассисларнинг ўрганишларига қараганда, **50%** дан ортиқ мигрантлар ўзлари борган мамлакатга етиб келганларида у ердаги озиқ-овқатга мослашишга қийналишар экан. Аксарият мигрантларда эса, борган мамлакатларида бир ҳафта-ўн кун бўлганларидан кейин “ватанни соғиниш” ҳисси пайдо бўларкан. Энг қизиқарлиси, бу ҳис бир ойдан кейин камайиб бориб, ўша жойга мослашиш жараёни тезлашади.

Covid-19 пандемияси шароитида жаҳон бўйлаб **миллионлаб мигрантлар** ишсиз қолди, уларнинг ўз ватанларига қайтиш имкониятлари чекланди (ҳам моддий тарафдан, ҳам чегараларнинг ёпилиши сабабидан).

Қатор халқаро ташкилотлар, шу жумладан, Миграция бўйича халқаро ташкилот томонидан ўтказилган тезқор ўрганишлар шуни кўрсатдики, Covid-19

пандемияси шароитида мигрантларга нисбатан камситиш ва ксенофобия ҳолатлари кучайган. Ҳаттоки айрим мамлакатларда Covid-19 вирусининг тарқалишида очиқчасига мигрантларни айблаш ҳолатлари кузатилди. Бундан ташқари, мигрантларни “жиноятчилик даражасининг ортиб кетишида” ҳам айблашди.

МХТ томонидан ўтказилган ўрганишлар шуни кўрсатмоқдаки, мигрантлар борган мамлакатларидаги маҳаллий аҳолига нисбатан **10 баравар** кўпроқ “қонунга итоаткор”лар. Улар депортацияга сабаб бўладиган ҳар қандай ҳуқуқсизликларга қўл урмасликка ҳаракат қиладилар. Афсуски, мигрантларнинг ҳуқуқлар ва қонуний манфаатларига футур етканда, одил судловга эришиш анча мураккаблигича қолмоқда.

Мигрантлар ижтимоӣ томондан ҳам заиф қатлам ҳисоблангани, шу жумладан, аксарият ҳолларда кичик хоналарда кўпчилик бўлиб истиқомат қилишлари ҳам, уларни Covid-19 олдидаги зафликларини янада ортирди. Айрим мамлакатларда, тиббий ёрдам нархининг қиммат экани, ҳаттоки, тез тиббий ёрдамнинг мигрантлар учун чекланганлигини ҳам шу ўринда таъкидлаб ўтиш лозим.

Иқтисодий ҳамкорлик ва ривожланиш ташкилотининг рақамларига мурожаат қилсак, Covid-19 ҳолатлари мигрантлар орасида маҳаллий аҳолига нисбатан **икки баробардан** ҳам юқоридир.

Пандемия сабабли иш йўқотганларнинг орасида ҳам мигрантларнинг улуши сезиларлидир, чунки улар пандемия чекловларидан азият чеккан асосий соҳаларда фаолият кўрсатиб келишади: қурилиш, савдо-сотиқ, маиший хизмат, туризм, озиқ-овқат соҳаси ва бошқ.

Мигрантларнинг пул ўтказмалари банкининг рақамларига кўра йилда **20%га** камайди.

Пандемия сабабли ўз юртига қайтишни хоҳлаган ёки бошқа ёрдам сўраб ўз мамлакатларининг элчихона ва консуллик муассасаларига мурожаат қилаётган мигрантларнинг рақамлари ҳам бирданига бир неча бор ошиб кетган, бу ўша, ўз навбатида, ўша муассасаларни ҳам танг аҳволга солиб қўйган.

Вазиятнинг мураккаб эканлигидан келиб чиқиб, МХТ шу йилнинг май ойида жаҳон ҳамжамиятига мурожаат қилди ва мигрантларнинг муҳофазасини кучайтиришга, уларга ёрдам бериш учун қўшимча маблағлар ажратишни сўради. Бунга жавобан Швейцария, Норвегия, АҚШ, Швеция каби мамлакатлар донорлик маблағларини ажратишди. Жумладан, Швейцариянинг Халқаро ривожоаниш агентлиги Марказий Осиёлик мигрантларга ёрдам бериш учун **бир миллион** швейцария франки миқдорида маблағ ажратди.

Ажратилган маблағлар, мигрантларга бўлиб турган мамлакатларида озиқ-овқат, бошпана, санитария ва гигиена воситалари, ҳамда ўз ватанларига қайтишлари учун сарфланмоқда.

МХТ ўзбекистонлик мигрантларга кўмаклашиш борасида Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги, унинг ҳузуридаги Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги, Ташқи ишлар вазирлиги, бир нечта нодавлат нотижорат ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорлик қилиб келмоқда. Шу кунга қадар, **мингдан ортиқ** ўзбекистонлик мигрантларга МХТнинг Covid-19 бўйича кўмак дастурлари доирасида ёрдам берилди.

МХТ ўзининг бу борадаги фаолиятини давом эттиради.

Эътиборингиз учун раҳмат.